

Stran 2

Jure Jug

Projekt obnove železniških mostov v Črni gori

Stran 4

Janja Matičič

Novi izdelki v programu Mobihel

Stran 6

Martina Podbršček

Chromoden Aqua laki - sistemi lakiranja parketa v enem dnevu

barve govorijo

št. 34 / leto: VIII

Domžale, december 2010

Glavna urednica: Nataša Hajdinjak

Odgovorna urednica: Polona Stare

Poštnina plačana pri pošti 1230 Domžale

Brezplačen izvod

Čarobno leto 2011

Vesele božične praznike
in srečno novo leto.

Uredništvo

V Heliosu prejeli prestižno Puhovo priznanje!

Prejemniki Puhovega priznanja (z leve proti desni): dr. Matjaž Koželj, prof. dr. Boris Orel (oba Kemijski inštitut), Marjanca Vodlan in Miha Steinbücher (oba iz Heliosa TBLUS) in dr. Ivan Jerman (Kemijski inštitut).

V Linhartovi dvorani Cankarjevega doma v Ljubljani je 23. novembra potekala slavnostna podelitev letošnjih Zoisovih nagrad in priznanj, najvišjih državnih nagrad na področju znanosti, ki jo že nekaj let dopolnjujejo tudi s podelitvijo Puhovih priznanj za izume in razvojne dosežke. Letošnji prejemniki prestižnega Puhovega priznanja za izume, razvojne dosežke in uporabo znanstvenih izsledkov pri uvajanju novosti v gospodarsko prakso so: dr. Matjaž Koželj, prof. dr. Boris Orel, dr. Ivan Jerman s Kemijskega inštituta in Miha Steinbücher ter Marjanca Vodlan iz Heliosa TBLUS.

Prejemniki so priznanje dobili za izum »Uporaba nanokompozitov za izdelavo barv za spektralno selektivne prevleke za absorberje v sončnih sprejemnikih«. Ta omogoča izdelavo in uporabo premazov, ki omogočajo pripravo absorpcijskih plasti za sprejemnike sončnega sevanja, s katerim pridobivamo toplo vodo ali segrevamo zrak.

Premazi se odlikujejo s spektralno selektivnostjo in s tem omogočajo izdelavo absorberjev s povišanim fototermičnim izkoristkom (obširneje smo vam te premaze predstavili v 33. številki našega časopisa). Premazi omogočajo množično izdelavo absorpcijskih prevlek za sončne sprejemnike toplote z neprekinjenim postopkom nanašanja na svitek aluminijeve ali pocinkane pločevine. Tako narejeni absorberji predstavljajo cenovno bolj ugodno in tudi s stališča energetske učinkovitosti primerljivo alternativo komercialnim absorberjem, ki se danes praviloma izdelujejo z vakuumskimi postopki. Rezultate raziskav so po predhodni patentni zaščiti v začetku leta predstavili širši strokovni javnosti. V Heliosu smo ta novi izdelek že začeli tržiti, saj je z izboljšanimi lastnostmi izredno pomemben, ker bo dolgoročno prispeval k ohranjanju konkurenčne prednosti.

Kot je bilo na prazniku slovenske znanosti povedano, nas kljub krizi, s katero se spopadamo, prav ti uspehi navdajajo z optimizmom in upanjem, da se bomo kmalu izvili iz zapletenega klopčiča težav. Prihodnost bo zanesljivo pripadla tistim, ki bodo krizne razmere znali izkoristiti za to, da okrepijo svojo ustvarjalne potencialne ter izboljšajo svojo odzivnost na spremenjena pravila globalne konkurence.

Marjan Bolhar

Predstavljamo vam
Projekt obnove železniških mostov na progi Vrbnica – Bar v Črni gori

Črnogorske železnice so objavile namen obnove - sanacije 16-ih železniških jeklenih mostov na progi Vrbnica - Bar. V Heliosu se kot proizvajalec barv potegujemo, da bi postali glavni dobavitelj barve za sanacijo teh mostov. To bi poleg povečanja prepoznavnosti naše blagovne znamke v mednarodnih okvirjih ugodno vplivalo tudi na naše poslovanje.

Nekateri mostovi so še v dobrem stanju, kot npr. most Skadarsko jezero.

Antikorozijski premazni sistemi so na obstoječih mostovih stari tudi že 20 in več let ter jih je že načel zob časa.

Most Mala Rijeka, eden največjih jeklenih železniških mostov v Evropi.

Na progi je več različnih tipov mostov. Tudi most Lim so zadnje poplave še dodatno oslabile.

Glede na to, da se mostovi razlikujejo glede na tip konstrukcije, leto izdelave, lego, že uporabljene premaze, stopnjo korozije itd., je zelo pomembno, da na vsakem mostu preverimo stanje in izdelamo poročilo, na podlagi katerega predpostavimo ustrezen antikorozijski premazni sistem.

Skupna površina jeklene konstrukcije za prenovo mostov v Črni gori znaša 136.000 kvadratnih metrov s teoretično porabo barve 0,5 l/m² oziroma 1 kg/m², kar predstavlja približno 70.000 litrov oziroma 136 ton barve.

Jure Jug

Moder nasvet

Jure Jug, teh. svetovalec

Pri obnovi starih premazov na jeklenih površinah moramo vedno odstraniti staro barvo do jekla, saj je videz premaza pogosto zavajajoč.

Izkaže se namreč lahko, da ima stara barva slab oprijem in je zato novo barvanje neučinkovito.

Železniška infrastruktura Črne gore
Karta rekonstrukcije jeklenih železniških mostov na progi Vrbnica - Bar

- Jekleni žel. most
- Postaja
- Vmesna postaja
- Narodni park
- Glavna mednarodna proga
- Vzporedna mednarodna proga

Aktualno

Implementacija HOS direktive - še vedno pereča tema za proizvajalce pohištva

Hlapne organske snovi (HOS) so zelo pomembna sestavina konvencionalnih pohištvenih premazov, kot so nitro in poliuretanski laki ter emajli, ki pa imajo žal številne negativne stranske vplive na okolje in zdravje ljudi.

Čeprav je od izida evropske SED direktive 1999/13/ES, ki predpisuje načrt zmanjšanja HOS glede na referenčno leto 1990 (cilj je bil zmanjšanje HOS za min. 70 %), minilo že več kot deset let, zadeva še vedno ni povsod ustrezno rešena.

Ta direktiva je v večini članic EU začela veljati oktobra 2007, v Sloveniji pa je bilo uvedeno dodatno prehodno obdobje prilagajanja obratov pohištvene industrije še za 3 leta. Kako so ga ta podjetja izkoristila? Manjšina se je prilagodila s posodobitvijo tehnologije površinske obdelave in uvedbo ekološko ugodnejših premazov, večina največjih proizvajalcev pohištva pa zaradi krize in drugih dejavnikov tudi po 31. 10. 2010 zadeve še nima ustrezno rešene.

Za področje dekorativnih premazov, ki se uporabljajo tudi v obrti, pa je zelo pomembna še »Deco paint« direktiva 2004/42/CE. Sedaj obstaja še precejšnja siva lisa, v kateri so številni manjši proizvajalci pohištva, ki ne spadajo pod nobeno od teh direktiv, a v naslednjih letih bo evropska regulativa tudi to pokrila oz. uredila.

Za Helios je segment premazov za slovensko pohištveno industrijo in obrt že tradicionalno zelo pomemben. Zato smo se že od začetka izvajanja aktivnosti preko Lesarskega grozda (2003) za prilagajanja obratov slovenske pohištvene industrije HOS direktivi tvorno vključili z intenzivnim razvojem ekološko ugodnejših alternativ pohištvenih premazov. Ker na domačem trgu, razen v nekaterih izjemah, v tem času ni bilo večjih aktivnosti prehoda pohištvenih podjetij na te nove premaze, smo v zadnjih 7-ih letih nabirali izkušnje predvsem na tujih trgih. Zlasti na Češkem in Poljskem. Zavedamo se, da te izkušnje niso neposredno prenosljive na vsa slovenska pohištvena podjetja, predstavljajo pa solidno osnovo za skupno delo pri optimiranju postopnega prehoda na te nove materiale.

V Heliosu smo na programu lesnih premazov doslej razvili nove skupine ekološko ugodnih pohištvenih premazov, ki ustrezajo zahtevam HOS direktive. Ti predstavljajo kakovostno alternativo tradicionalnim premazom na osnovi organskih topil in so prilagojeni za večino industrijskih načinov nanašanja in utrjevanja. V časopisu Barve govorijo smo vam jih tudi že večkrat predstavili:

- **EKOHEL** - vodna lužila
- **HIDROHEL** - eno in dvokomponentni vodni laki in emajli
- **UVEHEL** - akrilni premazi za UV- utrjevanje s cca. 100 % suho snovjo
- **UVEHEL AQUA** - eno in dvokomponentni vodni laki in emajli za UV – utrjevanje
- **BIO** olja in voski

To je bilo tudi vodilo, da smo se v Heliosu novembra 2010 pridružili kot ustanovni član konzorciju R 31-razvojni center kreativne pohištvene industrije. Skupaj s še 11 partnerji smo se pod vodstvom Alplesa prijavi-li na razpis Ministrstva za gospodarstvo za ustanovitev novih raziskovalnih centrov slovenskega gospodarstva. Ti so za dvig dodane vrednosti in povečanje konkurenčnosti slovenske pohištvene industrije še kako pomembni, saj so mnoga lesarska podjetja v zadnjih dveh desetletjih bistveno zmanjšala ali celo ukinila svoje razvojne oddelke.

Za naše partnerje v Sloveniji bomo v Heliosu v sodelovanju z institucijami znanja (Biotehnična fakulteta, Oddelek za lesarstvo) v naslednjih štirih letih, kolikor bo predvidoma trajal ta projekt, razvili nove inovativne in okolju prijazne premazne sisteme za pohištvo. Zavedamo se, da nam bo uspelo doseči optimalne rešitve le s skupnim delom Heliosovih in drugih strokovnjakov.

Brane Knehtl

Vir: C. Swaboda; M. Petrič, idr.: Guidelines on implementation of VOC Solvents Emissions Directive (1999/13/EC); okt. 2010

Moder nasvet

Pri uporabi vodnih in UV-vodnih materialih moramo paziti tudi na izbiro ustrezne sušilne opreme, saj ta lahko bistveno vpliva na:

- porabo energije (čas sušenja in kWh),
- kakovost in odpornosti (trdota, kemijske odpornosti, zlaganje v zložaje...),
- končni videz in količino porabljenega materiala (dvigovanje vlaken, polnost površin, količina nanosa...).

Na razpolago pa imamo poleg zračnega sušenja še JET sušilnik, IR sušilnik, mikrovalovni sušilnik, specialne kratke sušilnike (Aquadry, Hydrex...), vertikalni sušilnik. Največkrat uporabljamo kombinacijo vseh omenjenih sušilnikov. Paziti pa moramo tudi na koncentracijo vlage in odvajanje zraka iz sušilnika.

Darko Čevka,
inštruktor

Ne spreglejte

Novi izdelki v programu Mobihel

V programu avtoreparaturnih premazov smo v letošnjem letu sledili visokim zahtevam evropske zakonodaje glede zmanjševanja vsebnosti organskih topil, kar posledično pomeni manj emisij v okolje in manjšo nevarnost za zdravje potrošnika. Novost, ki prihaja iz programa MOBIHEL, je širitev nabora PE kitov, 2K predlakov in 2K brezbarvnih lakov.

MOBIHEL PE kit multi

Izdelek je visoko reaktiven poliestrski kit z manjšo občutljivostjo na nižje temperature in povečano relativno vlago. Hitro utrjuje, zato omogoča kakovostno in hitro delo tako pri nižjih temperaturah (+10 °C), kot tudi pri višji relativni vlagi (več kot 60 %).

Kremasta konsistenca kita omogoča dobro mazavost, naneseni sloj pa je brez vidnih por. Odlikuje ga zelo dober oprijem na vrsto različnih podlag, enostavnost nanašanja in odlično brušenje.

Dodatek trdilca je odvisen od temperature nanašanja in se giblje od 1,5 % za temperaturo višjo od 25 °C do 3 % za temperaturo nanašanja 10 °C.

MOBIHEL PE kit light weight

Vsebuje posebna polnila, ki zmanjšajo gostoto za približno 30 % v primerjavi z drugimi PE kitovi. Ima odlične aplikativne lastnosti: lažje se oblikuje in zapolni neravnine, odlično se brusi.

Delo z njim je možno tudi pri nižjih temperaturah, npr: 12 – 15 °C, takrat je treba dodati do cca. 2,5 % trdilca (utežno), čas sušenja pa se podaljša na cca. 30 - 45 minut.

MOBIHEL PE kit light weight lahko nanašamo na obrušeno in očiščeno jekleno in pocinkano pločevino, na aluminij ter dobro presušen in obrušen 2K predlak. Ne smemo pa ga nanašati na kislinski ali alkidni temelj.

Ekonomičen pri uporabi; (1 utežni del kita ima 30 % večji volumen od klasičnega PE kita), manj odpadkov.

MOBIHEL 2K HS 4:1 kompaktpriemer WINTER low VOC

Izdelek je temelj in predlak v enem. Uporablja se za lakiranje karoserije avtomobila in omogoča dobro antikorozijsko zaščito. Odlično se brusi, dobro polni raze in je odlična podlaga za vse vrste pokrivnih premazov.

V kombinaciji z MOBIHEL 2K trdilcem 750 W je aplikacija možna že pri temperaturi 5 °C. Pri temperaturah nad 18 °C se uporablja izključno v kombinaciji z MOBIHEL 2K trdilcem 700.

Odlikuje ga hitro zračno sušenje: pri temperaturi 5 °C in debelini nanosa 60 µm 1,5 ure, pri debelini nanosa 180 µm pa 3 do 5 ur. Pri forsiranem sušenju (60 °C) je zaradi reaktivnosti MOBIHEL 2K HS 4:1 kompaktpriemerja WINTER low VOC max. debelina 120 µm.

Nanašamo ga lahko na obrušeno in očiščeno jekleno in pocinkano pločevino, obrušen in očiščen star lak ter obrušeno kitano pločevino. Če pa je podlaga aluminij, priporočamo predhodno zaščito z MOBIHEL primerjem low VOC.

Moder nasvet

Pri HS predlakih in brezbarvnih lakih je zelo pomemben način aplikacije. Najpogostejše napake se pojavljajo zaradi prehitrega nanosa naslednjega sloja, kar se pokaže v obliki drobnih mehurčkov, oziroma luknjic po brušenju (pri predlaku).

Temu defektu se izognemo tako, da med enim in drugim slojem počakamo toliko časa, da površina popolnoma matira oz. da se je lahko dotaknemo, ne da bi jo pri tem deformirali. Pri predlaku v praksi to pomeni cca. od 10 do 15 minut pri 20 °C med sloji in od 15 do 30 minut pred sušenjem v peči. V primeru sušenja z IR grelci pa moramo še posebno paziti, da je IR grelec dovolj oddaljen od objekta (cca. 70 cm). Omenjeni defekt se lahko pojavi tudi v poletnih mesecih, če predlak brizgamo ali sušimo na soncu, ker se zgornji sloj prehitro zasuši in topila ne morejo izhlapeti.

Janja Matičič,
vodja servisa
kupcev

Pri aplikaciji je zelo pomembno odzračevanje med sloji, in sicer 10 – 15 minut/20 °C, ter odzračevanje 15 – 30 minut pred sušenjem v peči.

Po sušenju in brušenju, ki je lahko mokro ali suho, na njega lahko nanesemo katerikoli pokrivni premaz iz programa MOBIHEL.

MOBIHEL 2K HS 2:1 brezbarvni lak DH low VOC

To je visoko kakovostni brezbarvni lak z visoko vsebnostjo suhe snovi. Hitreje se suši in ima višjo trdoto od drugih HS brezbarvnih lakov za popravilo osebnih avtomobilov. Uporablja se za končno lakiranje karoserij avtobusov, kamionov in drugih kovinskih predmetov. Odlikujejo ga visoka elastičnost, odlične mehanske in kemijske odpornosti ter visok sijaj, ki daje trajno zaščito baznega emajla.

Lak za aplikacijo razen trdilca ne potrebuje dodatnega redčenja in je tako enostavnejši za uporabo.

Trdilec izberemo glede na temperaturo aplikacije, in sicer:

MOBIHEL 2K HS trdilec 4100 uporabimo za temperaturo aplikacije od 18 do 27 °C

- Odzračevanje med sloji: 3 – 5 minut/20 °C
- Odzračevanje pred sušenjem v peči: 15 minut/20 °C
- Sušenje pri 60 °C: 30 minut

ali

MOBIHEL 2K HS trdilec 4300 uporabimo za temperaturo aplikacije od 27 do 35 °C

- Odzračevanje med sloji: 3 – 5 minut/20 °C
- Odzračevanje pred sušenjem v peči: 15 minut/20 °C
- Sušenje pri 60 °C: 35 minut

ali

MOBIHEL 2K HS trdilec 4500 uporabimo za temperaturo aplikacije od 5 do 18 °C

- Odzračevanje med sloji: 1 – 2 minuti/20 °C
- Odzračevanje pred sušenjem v peči: 5 minut/20 °C
- Sušenje pri 60 °C: 20 minut

V kombinaciji z vsemi tremi trdilci pa se lak lahko suši tudi na zraku pri 20 °C cca. 16 ur, ali čez noč.

Aplikacija DH laka mora biti dejansko samo 1,5 nanosa, kar pomeni od 50 – 60 µm.

Prvi nanos naj bo tanek zaprt film, nato polni nanos po predpisanim času medslajnega odzračevanja.

Najlepša Heliosova fasada 2010 v Srbiji

12. tekmovanje slikopleskarjev

Letos prebarvali stene v ljubljanski porodnišnici

V organizaciji Obrtne zbornice Slovenije je Sekcija slikopleskarjev in črkoslikarjev letos svoje 12. humanitarno tekmovanje slikopleskarjev organizirala v ljubljanski porodnišnici. Sponzorja akcije sta bila tudi Helios in Belinka.

Tekmovanje, v katerem se je pomerilo 16 ekip, je potekalo tako, da je vsaka ekipa prepleškala en prostor s pripadajočimi vratnimi podboji. Tako je 4.500 kvadratnih metrov v 4. nadstropju porodnišnice (prenatalni oddelek) dobilo novo, bodočim mamicam prijetnejšo podobo.

Vrednost del in materiala, porabljenega za obnovo prostorov v porodnišnici, je bila letos ocenjena na 40.000 evrov.

Prvo mesto na tekmovanju je dosegla ekipa Soboslikarstva in pleskarstva Anton Lavrač, s. p. iz Izlake, drugo mesto je pripadlo Celjanom – Slikopleskarstvu Andrej, Miran Roškarič, s. p., tretje mesto pa Soboslikarstvu Grabušnik, s. p., iz Maribora.

Poleg slikopleskarjev se humanitarne akcije po tradiciji vsako leto udeležijo tudi dijaki gradbenih šol iz Maribora in Kranja. Tako je bilo tudi letos.

Najlepša Heliosova fasada 2010 v Srbiji

V Srbiji smo že drugo leto zapored organizirali Heliosovo tekmovanje za najlepšo in najbolj kakovostno izdelano fasado. Letos smo ocenjevali več kot 700 fasad, v ožji izbor pa se jih je uvrstilo 70.

Kriterji, na osnovi katerih je strokovna žirija ocenjevala, so bili: arhitektura objekta, število uporabljenih barvnih nians in natančnost izdelave, obdelava robov, vogalov, kotov pri okni in vratih. Vse fasade, ki smo jih ocenjevali, so bile izdelane s Heliosovimi proizvodi.

Zmagovalca smo razglasili na srečanju slikopleskarjev in fasaderjev 25. novembra v Gornjem Milanovcu, kjer se je zbralo skoraj 700 udeležencev. Prvo mesto in naslov Najlepša Heliosova fasada v Srbiji je pripadlo družinski hiši v Kraljevu, drugo mesto je osvojila družinska hiša iz Bačke Topole, tretje mesto pa poslovna stavba v Novi Pazovi.

Na srečanju slikopleskarjev in fasaderjev smo podelili tudi nagrade fasaderskim ekipam v okviru poletne in jesenske promocijsko-prodajne akcije Spektra termoizolacijski sistemi. Nagrade so prejele tudi prodajalne, ki so v okviru te akcije dosegle najboljšo prodajo, podelili pa smo tudi priznanja za „Najprojekt 2010“. Prejeli so jih Gimnazija „Takovski ustanak“ iz Gornjega Milanovca, Vinoteka „Kovačević“ iz Iriga, stanovanjsko-poslovni objekt AURA 3 v Jagodini in stanovanjsko-poslovni objekt v Nišu.

Jadranka Orlović

OTVORITEV UČNEGA CENTRA ZA FASADERJE, PLESKARJE IN PARKETARJE

V okviru našega podjetja Zvezda-Helios v Gornjem Milanovcu smo 25. novembra odprli Učni center za strokovno usposabljanje fasaderjev, pleskarjev in parketarjev. To je že drugi center znanja in druženja poklicnih izvajalcev del v Srbiji, prvi je bil odprt pred nekaj leti v Beogradu.

Oba centra vodijo strokovnjaki za uporabo premaznih sistemov iz Heliosovega podjetja DCB HELIOS Beograd. Novi učni center ima sodobno opremljen prostor za pridobivanje teoretičnega in praktičnega znanja s področja fasadnih termoizolacijskih materialov, vseh vrst zidnih barv za notranjost in zunanost zgradb ter drugih materialov, ki se uporabljajo v ključnih delih v gradbeništvu. Na leto bodo lahko tam sprejeli več kot 2.000 profesionalnih uporabnikov Heliosovih izdelkov, načrtujejo pa tudi izobraževanja za amaterje, ki radi sami urejajo interier.

Profesionalnim uporabnikom Heliosovih izdelkov center s praktičnim izobraževanjem omogoča, da pridobijo številna teoretična in praktična znanja in tako postanejo bolj konkurenčni na trgu. Profesionalci z velikim zadovoljstvom sprejemajo takšne oblike sodelovanja. obenem pa se utrjuje zadovoljstvo uporabnikov Heliosovih barv. O tem priča tudi dejstvo, da se je slovesne otvoritve udeležilo veliko gostov iz vse Srbije.

Širši javnosti je bila ob tej priložnosti predstavljena tudi aktualna investicija - novi obrat za proizvodnjo gradbenih premazov z najnovejšo tehnologijo, ki bo začela delovati v naslednjem letu. Po slovesni otvoritvi učnega centra se je druženje nadaljevalo v restavraciji hotela Šumadija, na Srečanju najboljših fasaderjev v Srbiji.

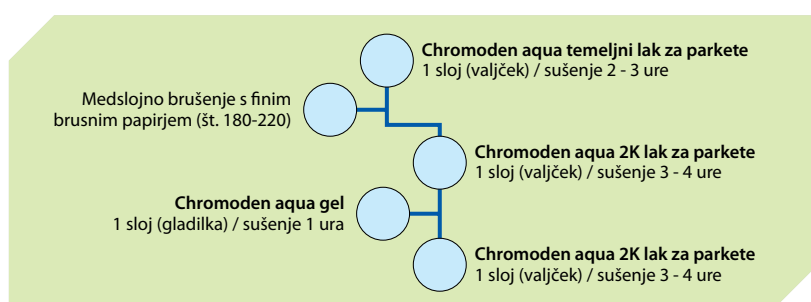
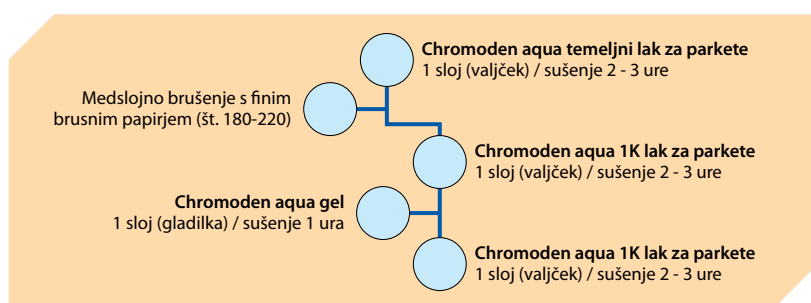
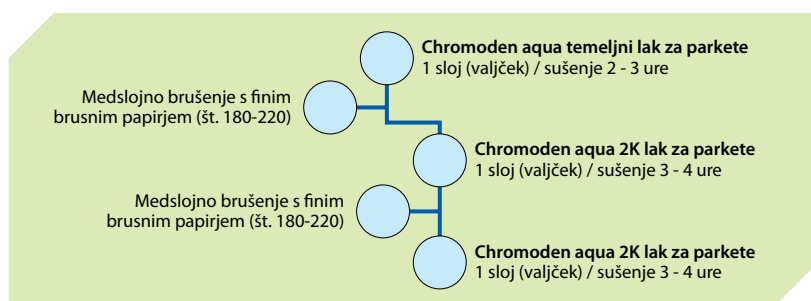
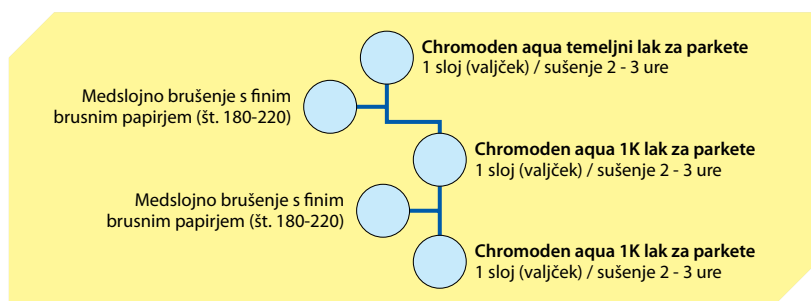
Jadranka Orlović

Chromoden Aqua laki - sistemi lakiranja parketa v enem dnevu

Zaradi nove direktive VOC, s katero smo se proizvajalci barv in lakov zavezali zmanjšati tudi delež topil v lakih za parket, smo naredili izdelke za zaščito parketa z veliko boljšimi lastnostmi kot doslej. Večja vsebnost suhe snovi daje lakom boljše mehanske in kemijske lastnosti ter večjo odpornost proti obrabi. Tako je mogoče kakovostno zaščititi parket v enem dnevu in ohraniti naravno barvo lesa.

Če želite parket zaščititi z vodnimi poliuretanskimi laki v enem dnevu, predlagamo sisteme Chromoden aqua, kot so navedeni v preglednicah. Površino parketa je treba pred lakiranjem obrusiti, pokriti s tekočino Chromoden aqua, fino obrusiti in nato nadaljevati nanašanje premazov po spodnjih sistemih. V razmiku od dve do tri ure za enokomponentni sistem in tri do štiri ure za dvokomponentni sistem. Nanesti je treba en sloj temeljnega in nato dva sloja končnega laka. Poliuretanski sistemi Chromoden aqua omogočajo hitro delo brez neprijetnega vonja, površina parketa pa daje naravni videz lesa in je kakovostno zaščiten.

Skupina izdelkov pod imenom Chromoden aqua danes vključuje:

- Chromoden aqua 1K PUR temeljni lak za parket
- Chromoden aqua 2K PUR sijajni lak za parket
- Chromoden aqua 2K PUR polmat lak za parket
- Chromoden aqua 2K PUR mat lak za parket
- Chromoden aqua 1K PUR sijajni lak za parket
- Chromoden aqua 1K PUR polmat lak za parket
- Chromoden aqua 1K PUR mat lak za parket
- Chromoden aqua tekočina za kitanje
- Chromoden aqua gel za fuge

Gel Chromoden aqua je uporaben za prekrivanje manjših razpok na površini parketa. Parketarji ga zelo pogosto uporabljajo pred zaključnim lakiranjem. Pred nanosom gela je treba površino rahlo obrusiti, osušeni sloj gela pa se ne brusi. Po eni uri nanesemo končni sloj laka.

Področje uporabe Chromoden aqua lakov za parket

Izdelek	Močno obremenjeni prostori	Manj obremenjeni prostori
Chromoden aqua 1K PU lak za parket	NE	DA
Chromoden aqua 2K PU lak za parket	DA	NE

Opomba: Pri močno obremenjenih prostorih priporočamo uporabo mat ali polmat lakov zaradi lažjega vzdrževanja.

Martina Podbršček

Srečanje slovenskih polagalcev parketa

Strokovno izobraževanje in druženje v Dalmaciji

Dvodnevni seminar za polagalce parketa iz Slovenije smo organizirali že osmič zapored. Potekalo je 19. in 20. novembra na Hrvaškem, v Zadru.

Udeležencem smo predstavili izdelke blagovne znamke Chromoden. Poudarek predstavitve je bil na laku za športne dvorane Chromoden aqua 2K PU, laku Chromoden aqua 1K PU ter lepilu Chromoden E-PU 280.

Poleg strokovnega izobraževanja smo izvedli tudi praktičen preizkus lepljenja in lakiranja parketa. Predstavili smo nov lak Chromoden aqua 2K PU extra mat, ki zagotavlja videz povoskane površine.

Drugi dan našega druženja smo se odpeljali proti Velebitu in si pod vodstvom vodiča ogledali okolico Zadra in znamenito Cerovačko jamo.

Srečanje, ki je potekalo v prijetnem ozračju, smo udeleženci izkoristili tudi za izmenjavo mnenj in izkušenj.

Franc Mesojedec

Etnološki muzej na Gorci bogatejši za pristen Haloški studenec

Heliosov sklad za obnovo vodnjakov

Na znamenitem vinorodnem hribu Gorca v občini Podlehnik so oktobra odprli Haloški studenec in predstavili prvi turistični vodič po občini Podlehnik.

V gozdičku pri etnološkem muzeju na prostem leži v dolini studenec z lastnim izviro. Globok je do dva metra in zgrajen iz lapornega kamna. Na vrhu je pokrit z deskami, obložen s kamni, zemljo in mahom. Spredaj so lesena vrata, ki so jih morali domačini ob sušnem obdobju celo zaklepati. Na lesenem držaju je bila zajemalka za vodo. Prebivalci Gorce in bližnjih vasi so oddaljeni

Po 30. letih pozabe so ga na pobudo TD Podlehnik in z lastnim delom ter s finančno pomočjo občine in Heliosa povsem obnovili, uredili okolico in dostopno gozdno pot. Danes lahko ob studencu posedite in se okrepčate s čisto izvirske vode. Vsakodnevno pitje izvirske vode izboljša splošno zdravje, ker krepi organizem ter ugodno vpliva na počutje.

najmanj kilometer od studenca, kamor so hodili po pitno vodo. Strmi predeli Halož so območje s stalnim pomanjkanjem vode in padavin, zato je izvir v dolgem sušnem času včasih presahnil. Ker se je čez noč v njem vseeno nabralo nekaj vode, so jo lahko zajeli le najbolj zgodnji. Ko je vode zmanjkalo, so morali ljudje že zgodaj zjutraj po vodo v oddaljeno dolino. Domačini so za vodnjak lepo skrbeli, da je ostal čim bolj neoporečen. Po pripovedovanju starejših so vodo iz vodnjaka uporabljali samo za pitje in kuhanje. Za gospodinjstva dela in živino so uporabljali vodo iz cistern ali mlak, ki jih je napajala deževnica.

Na vrhu hriba Gorca s čudovitim razgledom daleč naokoli občina Podlehnik obnavlja viničarski muzej, člani TD Podlehnik pa so postavili muzej z etnološko zbirko na prostem, katere del bo tudi obnovljen vodnjak. Za oživitve vodnjaka bo skrbelo TD Podlehnik, ki je skupaj z OŠ Podlehnik pripravilo vodno učno pot.

Predstavnica Heliosa **Andreja Roš** je na odprtju povedala, da Heliosov projekt za ohranjanje čistih slovenskih voda na tem območju deluje že trinajsto leto.

»Namen Heliosovega sklada je, poleg zbiranja finančnih sredstev za samo obnovo vodnih virov, ozaveščati ljudi o pomenu ohranjanja naravnih virov čiste pitne vode v našem okolju. Vsekakor gre za projekt z dušo, kar nam dokazujejo rezultati delovanja sklada in dogodki, kot je današnji, saj je v vsakem kraju ob predaji vodnega vira svojemu namenu pravi krajevni praznik. Občina Podlehnik se je dvakrat prijavila na naš razpis in z odlično organizacijo, veliko pozitivne energije in vloženega prostovoljnega dela danes svojem namenu predaja obnovljeni Haloški vodnjak. Izredno so se potrudili tudi učenci turističnega podmladka OŠ Podlehnik pod strokovnim vodstvom mentorice Zdenke Golub, ki so odlično izdelali vodno učno pot in jim bo lahko služila kot najboljše učilnica v naravi. Vsekakor so se otroci aktivno vključili v nalogo, za katero je izobraževalni element za prihodnost, še toliko pomembnejši. Prepričana sem, da bodo pridobljeno znanje in zavest ponesli v prihodnost in ostali varuhi Haloškega vodnjaka za prihodnje generacije, «je dejala Roševa.

Vodne učne poti

Helios nagradil osem šol

Konec novembra je komisija Heliosovega sklada, sestavljena iz predstavnikov Heliosa, Ministrstva za okolje in prostor ter hidrogeologa, pregledala 11 prijavljenih zasnov vodnih učnih poti za leti 2009 in 2010. Izbranih je bilo osem šol v občinah Rogašovci, Slovenske Konjice, Podlehnik, Žužemberk, Kozje, Sevnica, Radenci in Gornja Radgona, ki bodo za svoje naloge prejele vsaka po 1.050 evrov nagrade oz. skupaj 8.400 evrov. V 12 letih delovanja Heliosovega sklada za ohranjanje čistih slovenskih voda je bilo ob 68. obnovljenih vodnjakih v 59. občinah skupaj izdelanih še 28 idejnih zasnov vodnih učnih poti. Številne od teh so zaživele tudi v naravi. Vodne učne poti so dodana vrednost obnovljenih vodnjakov, saj jih lokalna skupnost z umestitvijo v prostor oživi, pri učencih in prebivalcih pa utrjuje okoljsko zavest in spodbuja odgovorno ravnanje do lastnega okolja. Helios in okoljsko ministrstvo bosta v januarju 2011 v Lipici pripravila srečanje nagradjenih osem šol, kjer bodo projektne skupine predstavile svoje naloge ter si ob druženju ogledale Kobilarno Lipica.

V vsebinsko pestro bero prijavljenih raziskovalnih zasnov vodnih učnih poti so osnovnošolci in letos prvič tudi srednješolci pripravljali skupaj s svojimi mentorji na terenu, kjer so raziskovali in povezovali v smiselno celoto razne oblike vodnih virov, potoke, mokrišča, drevesa in gozdne poti, cerkve in kapelice, zgodovinska obeležja ter druge lokalne znamenitosti. Priprava vsebinskih podlag je osnova za kasnejšo izvedbo in dodelavo teh učnih poti. Vodne učne poti z namenom oživljanja vodnega vira so name-

Za leto 2009 so bile izbrane šole z nalogami: OŠ Sveti Jurij v občini Rogašovci za Vodno učno pot Ledava, OŠ Pod Goro v občini Slovenske Konjice za Vodno učno pot v Subregiji Dravinjsko, OŠ Martin Kores v občini Podlehnik za Vodno učno pot - Napeljimo vodo na turistični mlin in OŠ Žužemberk, podružnica Ajdovec za Vodno učno pot Oskrba z vodo na Ajdovski planoti. Za leto 2010 so izbrane šole: OŠ Lesično v občini Kozje za Vodno učno pot Lesično, OŠ Krmelj v občini Sevnica za Vodno učno pot Krmelj, Srednja šola za gostinstvo in turizem Radenci za Vodno učno pot k Studenici in OŠ Gornja Radgona za Vodno učno pot med vrelci življenja v Ščavniški dolini.

Heliosovega sklada poteka izbor vodnih učnih poti od leta 2004. Vsako leto izberejo in nagradijo 4 šole. Do sedaj je bilo nagradjenih že 20 šol v skupni vrednosti 21.000 evrov.

Projekti Heliosovega sklada se bodo nadaljevali spomladi 2011, saj na odprtje čakajo še štirje vodnjaki iz letošnjega razpisa v občinah Zreče, Cankova, Tišina in Borovnica.

Od leta 1998 so v okviru Heliosovega sklada obnovili 68 vodnjakov in pripravili skupaj 28 zasnov vodnih učnih poti. Sredstva, ki omogočajo delovanje Heliosovega sklada, se stekajo od prodaje okolju prijaznih premazov znamk Bori, Tessarol in Ideal. Od vsakega prodanega litra premaza, označenega z »ribico v soncu«, gre v sklad 25 centov.

njene učencem kot učilnica v naravi za spoznavanje delovanja naravnih ekosistemov ali pa zadnje čase obiskovalcem kot zanimive izletniške točke v turističnem razvoju manjših krajev. Šele z dejansko ureditvijo vodnih in gozdnih učnih poti, opremljenih z informacijskimi tablami ter kažipotmi, prebivalci v resnici spoznajo in ozaveščajo svoje lokalno bogastvo, vredno ogleda in širše pozornosti. Dober primer oživitve je **Haloški vodnjak na Gorci** v občini Podlehnik, ki vam ga predstavljamo v tej številki časopisa.

Dogodki in prireditve v zvezi z učnimi potmi pripomorejo k bolj odgovornemu odnosu do narave in bližnjega okolja, kar je še posebej opazno v manjših krajih, kjer želijo ljudje imeti urejen svoj kraj. Projektne naloge priprav zasnov vodnih učnih poti so nastale kot razširitev projekta oživljanje slovenskih krajevnih vodnjakov, v katerem občine s pomočjo krajevnih skupnosti ali raznih društev obnovijo izbrani vodni vir. Sodelovanje šol v projektu je tudi eno izmed prednosti pri izboru prijavljene občine. Znotraj Heliosovega sklada poteka izbor vodnih učnih poti od leta 2004. Vsako leto izberejo in nagradijo 4 šole. Do sedaj je bilo nagradjenih že 20 šol v skupni vrednosti 21.000 evrov.

